

[Poul Møller.]

sen ikke længere kan opfyldes. Det er det blevet gennem 200 år, og det kan det fortsat blive. Det er forhold, som i forhold til fundatsen er uvedkommende: nationale synspunkter, folkelige synspunkter, til en vis grad politiske og mellemfolkelige synspunkter, der er afgørende for, at man nu vil ændre fundatsen. Det er jo den fremgangsmåde, man har valgt ved lovforslaget: at ville ændre fundatsen, og det er dog vel en overvejelse værd for det høje folketing, om det er berettiget, om man uden videre kan gøre det.

Jeg erkender, at undervisningsministeriet sikkert har tilsynsmyndigheden med hensyn til dette legats forvaltning og dets bestyrelse. Men tilsynsmyndigheden, det er værger, det er den, der netop skal holde tilsyn med, at fundatsen overholdes af legatbestyrelsen, og det er sandelig ikke den, der på eget initiativ skal forhindre legatbestyrelsen i at gennemføre fundatsens bestemmelser. Derfor kan man ikke anvende sin tilsynsmyndighed til, som her, at bryde ind i legatet og tage halvdelen af legatets aktiver fra det.

Der er således en række ejendomsretlige synspunkter, som må nøje undersøges, inden man kan tage stilling, og derfor vil jeg med professor Poul Johs. Jørgensens ord i kommissionsbetænkningen in mente mene, at det ikke vel lader sig gøre fra statens side at foretage denne akt. Derfor havde det været rigtigst, om man havde forhandlet med stiftelsens bestyrelse og med konsistorium, inden man satte folketinget i den pinlige situation, vi nu er kommet i.

Professor Poul Johs. Jørgensen sammenligner det, der her finder sted, med det, der ville finde sted, hvis man greb ind i Carlsbergfondets samlinger, f. eks. den ægyptologiske samling. Jeg ved, at den højtærede udenrigsminister for nylig har været i Ægypten, og man kunne måske tænke sig, at der var visse mellemfolkelige synspunkter, som kunne gøre en tilbageførelse ønskelig ... (*Udenrigsministeren* [J. O. Krag]: Gå nu ikke for vidt i tankegangen!). Jeg går ikke for vidt i tankegangen, men juridisk er det det samme synspunkt. Der mener professor Poul Johs. Jørgensen — uden at han dog kendte noget til den højtærede udenrigsministers rejse ... (*Uden-*

rigsministeren [J. O. Krag]: Det er interessant alligevel!).

Formanden: Jeg henstiller, at man ikke afbryder taleren.

Poul Møller: Professor Poul Johs. Jørgensen mener, at der ikke er nogen forskel imellem, hvad der ville ske, hvis man lovgav for Carlsbergfondet, og det der sker, hvis man lovgiver for Den arnamagnæanske Stiftelse. Begge er private legater, oprettet ved private testamentariske bestemmelser.

Jeg tror, det er nødvendigt, at folketinget prøver at afklare disse problemer — også de juridiske — og at afklare alle de billighedsbetragtninger, som ærede ordførere og jeg har været inde på her i dag, inden vi tager en endelig stilling i dette spørgsmål. Det er simpelt hen nødvendigt at føre disse forhandlinger i en rolig atmosfære, og vi kan ikke føre dem under det tryk, at den gave, der allerede er modtaget, kræver af folketinget, at vi ekspederer sagen hurtigt.

De løfter, regeringen har givet uden tilsagn fra os, hæfter vi ikke for; men vi kan deltage i en overvejelse af, om man eventuelt fra universitetets side, fra stiftelsens side og fra statens side, for så vidt angår det kgl. bibliotek, kan finde frem til en gave, der er tilstrækkelig generøs, og som giver det islandske folk nogle af dets for-tidsminder tilbage, men uden at der gribes ind i retssynspunkter.

Helge Larsen: Jeg finder grund til endnu en gang at fremhæve de enestående fortjenester, som islændingen Arne Magnussen indlagde sig i 1700-tallet, da han med så megen udholdenhed indsamlede håndskrifter i Island. Var det ikke blevet gjort, ville antagelig mange af disse uerstattelige manuskripter være gået tabt, fordi man dengang i Island — som for øvrigt også i Danmark — kun i meget små kredse havde forståelse for at bevare disse gamle kultur-værdier.

At håndskrifterne bragtes til København, var dengang en naturlig ting: København var det kulturelle centrum for Danmark og Island; kun her fandtes mulighederne for at sikre håndskrifterne bedst muligt. Derfor var det vel også en given sag, at Arne Magnussen testamenterede sin